

נתיב אנז"ק מבתרונות בארי לבאר שבע

צא לנוף
נתיב אנז"ק
מערב הנגב

בעקבות הקרב החליטו הבריטים לנקוט גישה תוקפנית יותר ולהדוף את הטורקים מסיני ומאחור יותר אף מארץ ישראל כולה. המשימה הוטלה על כוח מיוחד - "חיל המשלוח המצרי" - שבו מילאו הפרשים האוסטרלים והניו זילנדים תפקיד חשוב. הפרשים האלה נודעו בכינוי אנז"ק, ראשי תיבות של המילים Australian and New Zealand Army Corps.

פרשי אנז"ק והאיגוף הגדול

בראשית 1917, לאחר ניצחונות נוספים בסיני, ניצבו הכוחות הבריטיים מול קו חזית טורקי שאורכו כ-50 ק"מ. קצה אחד של קו החזית היה בעזה וקצהו השני בבאר שבע. ב-26 במרס 1917 תקפו הבריטים את עזה וחלק מהפרשים אף החל לחדור לעיר, אך בשל בעיות קשר הפיקוד הבריטי לא קרא נכונה את תמונת המצב ופקד על הכוחות לסגת. הבריטים תקפו שוב ב-19 באפריל, אך מצאו את הטורקים מוכנים היטב וספגו תבוסה כואבת. כ-2,000 בריטים וכ-500 טורקים נהרגו בקרבות האלה.

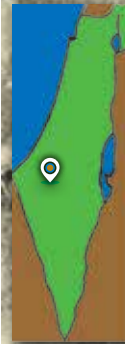
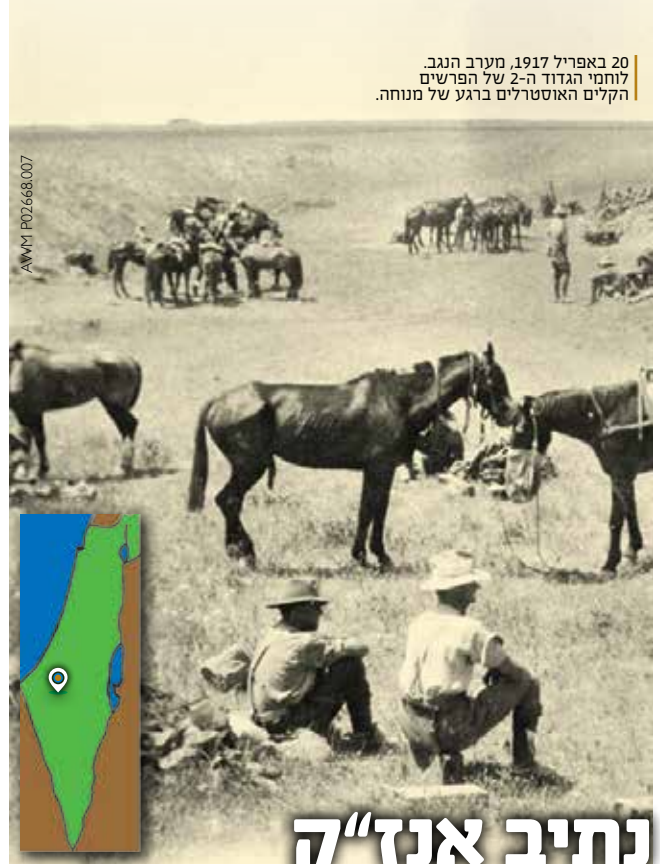
גנרל אדמונד אלנבי, שהחליף את גנרל מאריי לאחר הכישלון בקרבות עזה, החליט להפתיע ולפרוץ את קו החזית הטורקי בבאר שבע. במשך כחצי שנה התארגנו הכוחות הבריטיים בחשאי למתקפה. אלנבי הטיל על פרשי אנז"ק משימה מיוחדת: להגיע מגזרת עזה לבאר שבע מבלי להתגלות, להסתער על העיר ממזרח ולכבוש אותה במהירות, לפני שהטורקים יוכלו לחבל בבארות העיר.

כ-10,000 פרשי אנז"ק, בהנהגת גנרל הארי שובל, נעו במשך שלושה לילות מאזור עזה לבאר שבע. הם רכבו באיגוף גדול וגמכו כ-100 ק"מ, הרחק מעיני הכוחות הטורקיים. בבוקר ה-31 באוקטובר 1917 התייצבו ממזרח לעיר, מבלי שהטורקים מבינים את סדר הכוחות הגדול שניצב מולם.

באותו בוקר, לאחר הפגזות הסחה ממושכות על עזה, תקפו הבריטים את עמדות הטורקים שממערב לבאר שבע וכבשו אותן לאחר קרב קשה ורווי נפגעים. בצד השני פתחו הפרשים הניו זילנדים במתקפה

פרשים מאוסטרליה משחזרים את האיגוף הגדול במערב הנגב | 2012

נתיב אנז"ק

רקע

במלחמת העולם הראשונה פעלו כוחות הצבא העות'מאניים (טורקיים) כבני ברית של גרמניה ואוסטרו-הונגריה. בחסות המעצמות האלה יצא בינואר 1915 מהנגב כוח טורקי בן 20,000 לוחמים, חצה את מדבר סיני ותקף את תעלת סואץ, שהייתה בשליטת הבריטים. ההתקפה הנועזת נכשלה.

גנרל ג'ון מקסוול, מפקד הכוחות הבריטיים בחזית המצרית, הפיק לקחים. במרס 1915 הורה מקסוול לפרוש את קו המוצבים הבריטיים ממזרח לתעלת סואץ, בחצי האי סיני.

חודשים חלפו. במשך שנת 1915 התמקדה "המלחמה הגדולה" בחזיתות אחרות. אלא שבדצמבר 1915, משכשלו ניסיונותיהם לכבוש את חצי האי ג'יפולי מידי הטורקים, החזירו הבריטים את כוחותיהם למצרים. מהלך זה שחרר אלפי לוחמים טורקים לניסיון תקיפה נוסף בסיני. באפריל 1916 יצאו הטורקים, בסיוע כוחות גרמניים, למתקפה נוספת על תעלת סואץ. בקרב המכריע, שנערך ברומני שבסיני (אוגוסט 1916), נחלו הטורקים מפלה, לאחר שהפרשים האוסטרלים חילצו את החיילים הבריטים ברגע האחרון, לפני שהצבא הטורקי סגר עליהם.

טוסים מרוים את צמאונם למרגלות תל גמה, לאחר קרב עזה השני

קק"ל אוסטרליה, הונחה באפריל 1967, במלאות 50 שנה לקרבות עזה ובאר שבע. המגדל צופה לעבר שדות הקרב על עזה. שלטי הסבר על אנז"ק נמצאים בצל אקליפטוס, בדרך העולה לאנדרטה.

יד אנז"ק נמצא בלב יער בארי. קק"ל רכשה את אדמות המקום בשנות ה-30 של המאה ה-20. בליל 5 באוקטובר 1946, מוצאי יום כיפורים תש"ז, התיישבו ראשוני בארי במקום שבו נמצא חניון נח'אביר. יחד איתם עלו עוד 10 נקודות עבריות על אדמות קק"ל בנגב.

קק"ל מטפחת את יער בארי וסימנה בו שבילי טיול ברגל ובאופניים. דרכי היער עוברות באתרים מרתקים כגון שרידי בונקרים בריטיים מימי מלחמת העולם השנייה ומכרות גופרית נטושים. חניון נח'אביר נגיש לנכים ולידו נמצאים בית הביטחון של בארי הישנה, מגדל המים ועמדות לוחמים מימי מלחמת העצמאות. בחודש פברואר מכסים את אדמת היער מרבדי ענק של כלניות אדומות.

תל גמה

גישה: תל גמה נמצא ליד קיבוץ רעים, כ-300 מ' מצפון לכביש 232, בין סימני ק"מ 35-36.

תל גמה מתנשא מעל לגדה הדרומית של נחל בשור. בראש התל, החולש על המישורים המקיפים את עזה, פעלו בימי הקרבות צוותי תצפית ואיתות, שהעבירו ידיעות לכוחות בשטח. למרגלות תל גמה

יד אנז"ק

על העמדות החזקות של הטורקים בתל באר שבע, שחלש על המישור שממזרח לעיר. הטורקים נלחמו בעוז ונכנעו רק בשעות אחר הצהריים.

למרות השעה המאוחרת, הורה גנרל הארי שובל לחטיבת הפרשים הקלים האוסטרלית ה-4 להסתער על באר שבע ולכבוש אותה במהירות, לפני שהטורקים יספיקו לחבל בבארות העיר ויתירו את הסוסים ללא מים. לאור השמש השוקעת דהרו 800 פרשים אוסטרלים לעבר עמדות הטורקים וכבשו את העיר בסערה.

נתיב אנז"ק

נתיב אנז"ק, שאורכו כ-100 ק"מ, עובר לאורך הדרך שבה רכבו פרשי אנז"ק מגזרת עזה לבאר שבע. אתם, המטיילים, מוזמנים לטייל לאורכו ובאתרים שלצדו. האתרים מתוארים לפי מסלול הנסיעה המומלץ.

מצפור הבתרונות

גישה: מכביש 232 פונים לקיבוץ בארי. נוסעים כ-50 מ' לכיוון קיבוץ בארי ופונים צפונה (ימינה). נוסעים עוד כ-900 מ' בדרך העפר למצפור. אפשר להגיע גם ממרכז האופניים לה-מדווש, שנמצא לפני הכניסה לקיבוץ בארי.

מצפור הבתרונות הוא מקום המשקיף על עמק דמוי מכתש, שמדרונותיו הזקופים מתנשאים כ-15 מ' מעל קרקעיתו ומקיפים אותו סביב-סביב. העמק והמדרונות שמסביבו, העשויים אדמת לס רכה, מבותרים מאוד ומזכירים במראם נופי ירח.

לוחמי אנז"ק הכירו את המקום כשיח' עבאס, על שמו של קבר השיח' שניצב בעבר כקילומטר ממזרח למצפור. שיח' עבאס שימש עמדה בריטית קדמית מול עזה. מהמצפור אפשר לצפות על רכס עלי מונטר, שהגן על עזה ממזרח. בימינו מכסים בתי העיר עזה את רכס עלי מונטר כולו. בעתיד יוצב במצפור שילוט הסבר.

יד אנז"ק

גישה: נוסעים לעבר קיבוץ בארי ולפני שער הכניסה לקיבוץ פונים ימינה בדרך הסלולה המלווה את גדר הקיבוץ. כ-800 מ' ממערב לקצה גדר הקיבוץ מגיעים לצומת. ממשיכים בדרך הימנית ואחרי כ-1.6 ק"מ מגיעים לבארי הישנה ולחניון נח'אביר שבצדה. ממשיכים בנסיעה עוד כ-600 מ' ובצומת הקמץ (T) פונים ימינה, נוסעים בכביש הבטון המנדטורי עוד 2.2 ק"מ ומגיעים ליד אנז"ק.

אזהרה: האתר נמצא קרוב מאוד לרצועת עזה. יש להישמע להוראות גורמי הביטחון.

יד אנז"ק היא אנדרטה לזכר חללי אנז"ק שנפלו בארץ ישראל. האנדרטה ומגדל התצפית שבצדה מעוצבים בצורת האות A, האות הראשונה במילה Anzac. אבן הפינה לאנדרטה, שהוקמה בתרומת

גן לאומי הבשור (פארק אשכול). ממלחמת העולם הראשונה שימש המקום בסיס מים מרכזי לכוחות הבריטיים

מסביב לנביעות השופעות בנה הצבא הבריטי את בסיס המים המרכזי של כוחותיו בחזית עזה-באר שבע. באפיק נחל בשור נבנה סכר שאצר יותר משני מיליון ליטרים מים.

פרשי אנז"ק הכירו את המקום כ"שְלָאל" (נחל בשור נקרא באזור הזה בערבית ואדי שלאֵלה). בגבעת שלאֵלה, הגבעה הקטנה שממזרח למעינות, גילו פרשי אנז"ק פסיפס מרהיב שנותר מרצפת כנסייה ביזנטית. הפסיפס הועבר לאוסטרליה והוא מוצג ביד הזיכרון האוסטרלי שבקנברה, בירת אוסטרליה.

הצבא הבריטי הניח בסיני מסילת ברזל שהתקדמה בד בבד עם הכוחות הלוחמים והגיעה לעינות הבשור. בתום המלחמה נבנה ליד המעינות גשר הרכבת בקו רפיה-באר שבע. בגן לאומי הבשור מוצג שחזור של חלק מהגשר ושל קרון רכבת מאותם ימים.

מבואה עם שחזור הפסיפס המקורי, כחלק מנתיב אנז"ק, נמצאת בשלבי תכנון (2017).

דרך הבשור

גישה: דרך הבשור יוצאת מכביש 241, כקילומטר אחד ממערב לכניסה לגן לאומי הבשור. הקצה הדרומי של הדרך מתחבר עם כביש 222 ליד קיבוץ צאלים.

דרך הבשור מלווה את הגדה המערבית של נחל בשור לאורך כ-18 ק"מ. הדרך מכוסה מצע כבוש, עבירה לכל רכב, אך יש לנסוע בה בזהירות. לאורך הדרך, בערוץ הנחל, נותרו קטעים מתוואי הסוללה של מסילת הרכבת הקלה, שיצאה מעינות הבשור ליחידות השדה שהתחפרו לאורך נחל בשור, מול קו החזית הטורקי.

הדרך עוברת בתל פְרָעָה (שְרוּחָן), הצמוד לגדה המערבית של נחל בשור. בראש התל מוצב שלט המתאר את הווי החיים של פרשי אנז"ק

תל גמה מתנשא מעל נחל בשור

נבנו מאגרי מים ובית חולים שדה, שקלט פצועים מהקרב השני על עזה. שלטי הסבר נמצאים למרגלותיו הדרומיים של התל.

לתל גמה יש היסטוריה ארוכה. האדם התיישב לראשונה בתל כבר בתקופה הכלקוליתית (אלף 4 לפנה"ס). מקובל לזהות את התל עם העיר הכנענית הגדולה יִרְזָה. העיר נהנתה מהמישורים הפוריים שמסביבה וממיקומה בצד דרך מסחר חשובה, שעברה לאורך נחל בשור והגיעה לנמל עזה.

מצפור נחל אסף

גישה: מתל גמה נוסעים דרומה בכביש 232. אחרי כ-500 מ' מגיעים לצומת גמה (מפגש עם כביש 242). ממשיכים בכביש 232 כ-2.8 ק"מ ופונים ימינה למצפור.

חניון ורחבת תצפית גדולה, שנעשו בתרומתה של קק"ל אוסטרליה, מקבלים את פני הבאים למצפור יער נחל אסף. בדרך למצפור מוצבים עמודוני הנצחה הנושאים את תאריכי הקרבות על עזה ועל באר שבע. החניון והמצפור נגישים לאנשים עם מוגבלויות.

בנחל אסף נטעה קק"ל יער מדברי המשתרע על פני כ-3,400 דונם. העצים שניטעו הם ברובם עצי מחט, שיטה ואקליפטוס. באפיק הנחל פזורים מתקנים לייצוב קרקע המדגימים שיטות למניעת סחף ולמאבק במדבור.

נחל אסף נקרא על שמו של אסף שכנאי, מפקדה של כיתת פלמ"ח שאבטחה את יישובי הנגב בימים שלפני קום המדינה. שכנאי נהרג בדצמבר 1947, יחד עם חמישה מאנשיו, סמוך לכפר שועוט (ליד צומת גבולות).

גן לאומי הבשור (פארק אשכול)

גישה: כביש 241, ליד סימון ק"מ 6. פארק הבשור הוא גן לאומי בתחום המועצה האזורית מרחבים, המנוהל על ידי רשות הטבע והגנים בשיתוף עם קק"ל. הפארק משתרע על כ-3,500 דונם בגדתו המזרחית של נחל בשור. בלב הפארק, העטור מדשאות ועצי דקל, נובעים עינות הבשור, הנאספים לבריכות רדודות בדרכם לנחל בשור.

מפת נתיב אנז"ק

פארק גולדה

בית הקברות הצבאי הבריטי, באר שבע

גשר הרכבת הטורקי כלול כיום בפארק נחל באר שבע

בית הבאר בפארק גולדה (ביר עסלוג). מרכז המבקרים שבמקם מוקדש לפרשי אנז'ק

גן אלנבי

בימים שבהם קו החזית עבר בנחל. אתר נוסף בדרך הקשור לנתיב אנז'ק הוא מצפור המאגרים, השוכן בצל המאגרים שבנתה קק"ל בשיתוף עם חברת "מקורות" בתרומת JNF אוסטרליה, ארה"ב, אנגליה ודרום אפריקה. המאגרים, בנפח כולל של כ-7 מיליון מ"ק, קולטים מי שיטפונות הזרמים בנחל בשור ומי שפכים מטוהרים מגוש דן. מי המאגרים מרוויים כ-10,000 דונם פרדסים. למרגלות המאגרים מוצב שילוט המתאר את מערך אספקת המים ללוחמי אנז'ק שפעלו באזור.

פארק גולדה

גישה: הכניסה לפארק גולדה מכביש 222, בין צומת משאבים וקיבוץ רביבים, כשני ק"מ מצומת משאבים.

פארק גולדה משתרע משני צדי נחל רביבים. בעבר פעלה כאן מחצבה לכריית חלוקי נחל. עם סיום הכרייה שיקמה קק"ל את נוף המחצבה ופיתחה את המקום כאתר נופש ובו מדשאות רחבות ידיים, חניונים לפיקניק, מצפור ושבילי טיול. מי השיטפונות ומי אתר המרחצאות הסמוך נווה מדבר מנוצלים ליצירת אגם נאה.

המקום, שהצטיין בעבר בבארות המים השופעות שבו, נודע בשם ביר עסלוג'. בשלהי המאה ה-19 הקים כאן הממשל העות'מאני מרכז שירותים לתושבים הבדווים. בביר עסלוג' עבר גם תוואי מסילת הרכבת שהטורקים סללו לעבר סיני, בתקווה שתוביל אותם לתעלת סואץ. המסילה הגיעה עד קציימה שבקדמת סיני וסלילתה נפסקה בקיץ 1916, לאחר הכישלון הטורקי בקרב רומני. ליד צומת משאבים נראים הריסות הגשר הגדול של הרכבת הטורקית, הנטוי על נחל רביבים. פרשי אנז'ק פוצצו אותו ב-23 מאי 1917.

ביר עסלוג' הייתה תחנה חשובה ב"איגוף הגדול". הצבא הטורקי אמנם חיבל בבארות בעת שנסוג מהן, אך לפני המסע לבאר שבע שיקמו אותן אנשי ההנדסה של כוחות אנז'ק. חלק מגדודי הפרשים חנו בביר עסלוג' ביום שלפני תקיפת באר שבע. הם צעדו מכאן לילה שלם, גמעו כ-45 ק"מ והתייצבו בשחר ה-31 באוקטובר 1917 בעמדות התקיפה על העיר.

בבית הבאר שבפארק גולדה (באר נאפ"י) מתארת תצוגה עשירה את חשיבותה של ביר עסלוג' ואת משמעותה האסטרטגית ל"איגוף הגדול". המבנה סגור בדרך כלל. עובדי הפארק פותחים אותו ברצון למבקרים.

אתרי באר שבע

בתקופה העות'מאנית נודעה באר שבע בבארותיה השופעות, ששימשו מקום מפגש חשוב לבדווים של צפון הנגב. בראשית המאה ה-20 ביקש הממשל העות'מאני לחזק את שלטונו בנגב ובנה בבאר שבע עיר מתוכננת היטב, שנחנכה בשנת 1907. במלחמת העולם הראשונה הפכו הטורקים את באר שבע לבסיס צבאי ולמרכז לוגיסטי חשוב. ערב הקרב על העיר מנה הכוח הטורקי בעיר כ-4,300 גולים וכ-1,000 פרשים.

פארק נחל באר שבע והגשר הטורקי

במרחב שבין תל באר שבע לעיר הטורקית משתרע בימינו פארק גדול, המלווה את נחל באר שבע לאורך כשמונה ק"מ. הפארק נבנה בסיוע ידידי קק"ל ברחבי העולם, בשיתוף עם רשות ניקוז שקמה-בשור, עיריית באר שבע והמשרד להגנת הסביבה. בלב הפארק נראים המבנים המשוקמים של מצפה בית אשל, שעמד בימי מלחמת העצמאות מול הצבא המצרי ולא נסוג. כקילומטר ממערב לבית אשל ניצבים השרידים המרשימים של גשר הרכבת הטורקי, שחצה את נחל באר שבע.

גן אלנבי

גישה: פינת הרחובות הרצל והעצמאות.

גן אלנבי ניטע בשנת 1902 והיה אחד הגנים הציבוריים הראשונים בארץ ישראל. הגן ניטע מול בית הממשל הטורקי (הסראיה) ושימש להתכנסויות ציבוריות. בשנת 1915, במצוות ג'מאל פשה, המושל הצבאי של מחוז סוריה, ניטע הגן מחדש. הגנים, רובם בוגרי בית הספר החקלאי "מקווה ישראל", יצרו גן בעל מבנה סימטרי. ארבעה שבילים מארבע כניסות הובילו למרכז הגן, שבו הוצב עמוד שיש שנשא כתובת הנצחה. לאחר הכיבוש הבריטי הוצב בראש העמוד פסל אלנבי. הגן עבר גלגולים שונים ובשנת 2015 השלימה עיריית באר שבע את שיקומו בסיוע קק"ל אוסטרליה.

בגן הוצב שילוט הסבר על באר שבע בימי מלחמת העולם הראשונה.

פארק החייל האוסטרלי

גישה: רחוב אחימאיר, בין דרך מצדה ורחוב שאול המלך. פתוח מ-8:00 עד חשכה.

פארק החייל האוסטרלי הוא גן שעשועים ציבורי ובו מתקני משחקים מיוחדים המיועדים לילדים בעלי סוגים שונים של מוגבלויות. מטרת הפארק היא לקדם את שילובם של ילדים בעלי צרכים מיוחדים בקהילה.

פארק החייל האוסטרלי מנציח את פרשי אנז"ק שכבשו את באר שבע. בלב הפארק ניצב פסל ברונזה מרשים, יצירתו של פיטר קורלט, המתאר פרש אוסטרלי מסתער. פארק החייל האוסטרלי הוקם בתרומתה של קרן פראט ובשיתוף עם קרן באר שבע, עיריית באר שבע וקרן היסוד.

בית הקברות הצבאי הבריטי

גישה: רחוב העצמאות פינת רחוב הרצל.

בית הקברות הצבאי הבריטי נחנך רשמית ב-22 במארס 1923. קבורים בו 1,239 לוחמים, ובהם גם חללי אנז"ק שנהרגו בקרבות במרחב שבין נחל בשור, באר שבע ובינה - 174 אוסטרלים ו-31 ניו זילנדים.

בתחום באר שבע נמצאים ארבעה אתרים הכלולים בנתיב אנז"ק ועליהם נוסף המרכז להנצחת חיילי אנז"ק - מרכז מבקרים שנמצא בצד בית הקברות הצבאי הבריטי ונחנך בשנת 2017.

תל באר שבע

תל באר שבע הוא גן לאומי המציג את באר שבע המקראית. התל כלול ברשימת אתרי המורשת העולמית של אונסק"ו.

תל באר שבע, כ-5 ק"מ ממזרח לעיר הטורקית, מתנשא כ-20 מ' מעל סביבתו. הטורקים בנו בו מוצב חזק ופרשי אנז"ק נאלצו לתקוף אותו לפני ההסתערות על באר שבע. הטורקים נלחמו בחירוף נפש. רק בשעה 15:00 הצליחו לוחמי החטיבה הניו-זילנדית, ובראשם גדוד צפון אוקולנד, לכבוש את התל בקרב פנים אל פנים.

העיכוב הבלתי מתוכנן גרם תסבוכת לגנרל הארי שובל. היום נטה לערוב ולא נותר די זמן להיערך להסתערות רגלית על באר שבע. מתקפה לא מוצלחת מול לוחמים מחופרים, מסכנת מאוד את כוחותיו. מצד שני, דחיית המתקפה פירושה ביטול גורם הפתעה, נסיגה לביר עסלוג' וסכנת מוות מצמא לסוסים. שובל בחר לתקוף. הוא שלח למערכה את חטיבת הפרשים הקלים האוסטרלית ה-4, בפיקודו של בריגדיר ויליאם גרנט.

החטיבה החלה להתארגן למתקפה בשעה 16:10. הטורקים, מחופרים באזור שלימים הוקמה בו בית אשל (כיום בפארק באר שבע), ציפו שהאוסטרלים יתקרבו כרגיל עד טווח הרובים ואז ירדו מסוסיהם ויסתערו רגלית. אלא שהפעם נכונה להם הפתעה. בהינתן האות פתחו האוסטרלים בדהרה היישר אל עמדות המגינים ודילגו מעליהן. פרשים רבים ניצלו את הפרצה ודהרו תוך כדי שאגות מקפיאות דם אל לב העיר, כדי לתפוס את הבארות בטרם יספיקו הטורקים לחבל בהן. באר שבע, על בארותיה, נכבשה.

בראש תל באר שבע מוצב שילוט הסבר של נתיב אנז"ק.

פסל הפרש המסתער, יצירתו של פיטר קורלט, פארק החייל האוסטרלי

המרכז להנצחת חיילי אנז"ק בבאר שבע

המרכז להנצחת חיילי אנז"ק בבאר שבע נמצא במבנה ייעודי שנחנך ב-31 באוקטובר 2017, במלואות 100 שנה בדיוק לכיבוש העיר. התצוגה במרכז מלווה בצילומים ובסרטים מקוריים את מסע אנז"ק מרגע גיוסם באוסטרליה והיא מתארת, בין השאר, את מסעם בים למזרח התיכון ואת קרבות גליפולי וסיני עד כיבוש באר שבע. התצוגה מביאה גם את סיפורו האישי של אחד הפרשים, רנדולף אדוארד קליבר, שנהרג בהסתערות ונקבר בבאר שבע.

במרכז מוצגים פריטים שנמצאו בשדות המערכה וחפצים אישיים מרגשים של פרשים אוסטרלים. אחד המוצגים היא חצוצרה פלוגתית, שבה ניתן האות להסתערות הפלוגה על באר שבע. ההסתערות על באר שבע מוצגת במיצג מרהיב המתקיים במעלית גדולה. המעלית עולה במהלך המיצג ובסיומו יוצאים המבקרים למרפסת תצפית הצופה על בית הקברות הצבאי הבריטי - מראה מרגש מאין כמוהו.

■ הביקור במרכז נמשך כשעה ■ הכניסה בתשלום ■ המרכז נבנה בתרומת JNF אוסטרליה, קרן קימת לישראל ועיריית באר שבע.

היזמתי? אוסטרליה חזרתי

היישוב העברי קיבל את הפרשים האוסטרלים בחיבה רבה. יחסים אלה הניבו מילה חדשה למילון האוסטרלי - Kobber - מילה שפירושה "חבר". יש להניח שתושבי הארץ קראו כך לחייל אוסטרלי שלא ידעו את שמו. המילה נקלטה, עברה להיגוי אוסטרלי ונעשתה שימושית בקרב פרשי אנז"ק, שהביאו אותה לאוסטרליה.

לאוכפים, משום שאנו עומדים לדהור דרך העמדות הטורקיות ממש ולא לעצור אלא בבאר שבע.

"לאחר שהסתדרנו בשורות מאחורי סדרת גבעות, יצאנו בדהרה. חמישה מיל הפרידו בינינו ובין העיר. לאחר כשלושה מיל הגענו לקו ההגנה הטורקי הראשון. שתי השורות הראשונות של אנשינו דהרו היישר העירה, בעוד פרשי השורה השלישית יורדים מהסוסים ותוקפים את עמדות הטורקים.

"חצי שעה אחר כך כבר היינו בבאר שבע, מקיפים כוח גדול של שבויים ותותחים. "פעולת ההלם", כך קראו לה, התבררה כמוצלחת מאוד. האויב מצא את עצמו מופתע לחלוטין, כפי שאפשר ללמוד מהעובדה ששישה מלוחמינו לכדו סוללה שלמה של תותחי שדה.

"הגדודים ה-4 וה-12 של הפרשים הקלים האוסטרלים הם שנכנסו לבאר שבע. הגדוד שלנו, שמנה כ-150 לוחמים, השתלט לבדו על 800 שבויים. זו הייתה ההסתערות המפוארת ביותר שנעשתה אי פעם בתולדות המערכה הזו."

מיומנו של ארנסט פאולס, הגדוד ה-12 של הפרשים הקלים האוסטרלים, באדיבות נכדו רוב אומניקוב ו-JNF אוסטרליה.

הוראות התנהגות ובטיחות למטיילים

מטיילים יקרים, למען בטיחותכם, הקפידו על הכללים האלה:

- האחריות לשלומכם בעת ביקורכם ביער והשימוש במתקני חלה עליכם. אל תסכנו את עצמכם ואת המבקרים האחרים. התאימו את פעילותכם לתנאי השטח ומזג האוויר. הצטיידו בהתאם.
- השתמשו אך ורק בדרכים ובשבילים המסומנים על ידי קרן קימת לישראל או הוועדה לשבילי ישראל. דרכי היער מיועדות לכלי רכב, להולכי רגל ולרוכבים גם יחד. הישמרו והתנהגו בהתאם. התאימו את תנועתכם לתנאי הדרך. היזהרו מהחלקה ומדרכים בוציות.
- אל תיכנסו ואל תתקרבו לבורות, למערות, למבנים וכדומה. אין להתקרב לשפת מצוקים, גלישת צוקים וטיפוס עליהם - אסורים.
- אין להיכנס למקווי מים ואין לשתות מהם.
- היזהרו באש. אל תבעירו אש אלא במקומות ובמתקנים המיועדים לכך. בסיום הפעילות הקפידו לכבות את האש כליל.
- שמרו על הניקיון. אספו את האשפה למתקנים המיועדים לכך, או קחו אותה עמכם.
- אין להתוות או לשלט דרכים ושבילים ולהקים מתקן כלשהו ביער.
- היער ומתקני פותחו בשבילכם ולהנאתכם. שמרו על החי, על הצומח ועל הדומם שביער.
- השהייה ביער בשעות החשיכה אסורה. השהייה בשעות החשיכה תאפשר בתנאי שיינתן בה מענה בטיחותי כנדרש.

למוקד "קו ליער" של קק"ל התקשרו: 1-800-350-550

מיומנו רוב

1 בנובמבר 1917, באר-שבע.
"שוב חזרתי

בשלום מהקרוב.
אחת ההסתערויות המפוארות ביותר בתולדות הפרשים האוסטרלים הביאה ללכידת באר-שבע

על חיל-המצב שלה, תותחיו וחיימושו. בצהרי יום אתמול, בעודנו תופסים מחסה, קיבלנו פקודות להסיר את האוכפים מעל הסוסים ולהאכילם. אכן, היינו זקוקים עד מאוד למנוחה. בשעה 16:10 בערב אכפנו את הסוסים מחדש וקיבלנו פקודות להדק היטב את הציוד

נתיב אנז"ק

נתיב אנז"ק הוא מסלול טיול המלווה את קורותיהם של הפרשים האוסטרלים והניו זילנדים בנגב המערבי בימי מלחמת העולם הראשונה. פרשי אנז"ק ביצעו תמרון הטעיה ענק שבסופו הסתערו בדהרה על באר שבע וכבשו אותה מידי הטורקים. כיבוש באר שבע רשם פרק מפואר בדברי הימים של אוסטרליה וניו זילנד.

העמותה למורשת מלחמת העולם הראשונה בישראל יזמה את סימון המסלול והתקנתו כנתיב טיולים משולט. JNF אוסטרליה מימנה את יצירת הנתיב כמיזם הנצחה חינוכי וקרן קימת לישראל הביאה את היוזמה לכלל מימוש. נתיב אנז"ק עושה צדק היסטורי עם קורות מלחמת העולם הראשונה בנגב והוא תוספת חשובה למסלולי הטיור בישראל.

לפרטים והרשמה לאירועים וטיולים מודרכים
מוקד קו ליער | 1-800-350-550
אתר קק"ל באינטרנט | www.kkl.org.il

למסלולי טיול ברחבי הארץ
מגזין הטיולים האינטרנטי של קק"ל
e ירוק | www.eyarok.org.il

למסלולי האופניים של קק"ל
בשטח עם קק"ל

הצטרפו אלינו
לדף הפייסבוק
קרן קימת לישראל

הודפס על נייר אקולוגי,
ידידותי לסביבה

מידע מקצועי: דן גזית ואמנון גת כתיבה: יעקב שקולניק מפה ומיפוי:
אביגדור אורגד צילום: יעקב שקולניק, יצחק לוגסי, ארכיון המלחמה
האוסטרלי, אמנון גוטמן, דודו גרינשפן, ארכיון הצילומים קק"ל
עיצוב: איקן מס - פתרונות מיתוג. בהוצאת יחידת הפרסומים, אגף
קשרי ציבור, קרן קימת לישראל ©

קרן קימת לישראל
K K L - J N F